

WIELKOPOLSKI DZIENNIK LUDOWY

PIERWSZE PISMO CODZIENNE CHŁOPÓW

ROK II, Nr 247 (411)

NIEDZIELA

11 września 1949 roku

Wsch. sl. 5.45, zach. 19.27

Polski świat pracy potępia faszystowskie metody kliky Tito

W różnych miejscach kraju odbywają się samorzutnie organizowane zebrania, na których przedstawiciele świata pracy po przedyskutowaniu sytuacji w Jugosławii uchwalają rezolucję potępiającą faszystowskie metody kliky Tito.

Na zebraniu kolejarzy węzła po znańskiego uchwalono rezolucję, w której m. in. czytamy: „Nota radziecka, która zdarła maskę dwulicowej zdradzieckiej polityki rządu jugosłowiańskiego wywarła na całym świecie ogromne wrażenie. Przytoczone w niej fakty do-

wodzą zdrady narodowej popełnionej przez reżim Tito“.

W Toruniu pracownicy administracji Zarządu Miejskiego w uchwalonej na specjalnym zebraniu rezolucji stwierdzają m. in., że rząd Tito i kierownictwo KPJ dopuściły się zdrady interesów

mas pracujących. Oświadczenie rządu jugosłowiańskiego o rzekomym budownictwie socjalizmu w Jugosławii jest świadomym fałszem

Na terenie lubelskich zakładów pracy w pierwszych dniach września br. odbyły się zebrania pracowników. Na zebraniach tych w referatach i dyskusji omówiono sytuację polityczną w Jugosławii. W uchwalonych rezolucjach zebrani stwierdzają, że zdradziecka klikka Tito zaprzedała bohaterki lud Jugosławii imperialistom anglo-amerykańskim. Tito i Rankowicz okrucieństwami i terrorem usiłują wrzęgnąć miłujący wolność i pokój lud Jugosławii do polityki bloku imperialistycznego wymierzonej przeciwko Związkowi Radzieckiemu i państwom demokracji ludowej. My, robotnicy polscy — stwierdza rezolucja — z całą energią protestujemy przeciwko zbrodniom Tito i Rankowicza i całym sercem solidaryzujemy się z ludem Jugosławii walczącym o obalenie zdradzieckiej kliky

Dar Prezydenta Bieruta na budowę kościoła w Sopocie

Do Kancelarii Parafii Sw. Michała w Sopocie nadeszło pismo z Kancelarii Prezydenta RP. zawiadamiające o przekazaniu sumy 100 tys. zł z funduszu dyspozycyjnego Prezydenta RP. Ob. Bolesława Bieruta na budowę kościoła św. Michała w Sopocie.

Kościół św. Michała w Sopocie został zniszczony podczas działań wojennych i wierni korzystają z prowizorycznej kaplicy.

Podczas kongresu kombatanów bawiący jako delegat proboszcz tutejszej parafii przedstawił osobiście na audyencji u Prezydenta potrzeby swych wiernych. W odpowiedzi Prezydent Bierut wysłał wspomnianą sumę pieniężną. W imieniu wiernych parafii Sw. Michała w Sopocie ks. proboszcz Dykier wysłał list dziękczynny do Prezydenta Bieruta.

Pierwsza „premia” dla zdrajców

Bank Importowo-Eksportowy

przyznał Jugosławii pożyczkę w wysokości 20 mil. dolarów

NOWY JORK, (PAP). — Bank Importowo - Eksportowy przyznał Jugosławii pożyczkę w wysokości 20 milionów dolarów. W Waszyngtonie podano do wiadomości, że pożyczka została udzielona dzięki osobistej interwencji sekretarza stanu Achesona, który poparł podanie rządu jugosłowiańskiego.

Dyrekcja Banku Importowo - Eksportowego ogłosiła, że celem pożyczki jest przekształcenie Jugosławii „w ważne źródło surowców dla Stanów Zjednoczonych i innych krajów“.

WASZYNGTON, (PAP). — Ochłap, rzucony rządowi belgradzkiemu w formie 20-milionowej pożyczki — jest przedmiotem ożywionych komentarzy. W kołach politycznych panuje jednomyślne przekonanie, że pożyczka ta stanowi zapłatę dla Tito za dezercję z obozu demokratycznego. Podkreśla się tu, że rząd amerykański nie ukrywa swej intencji utworzenia w Jugosławii źródła surowców — wbrew zarozumiałym deklaracjom rządu jugosłowiańskiego, głoszącego hasło „uprzemysłowienia Jugosławii“.

»Łączymy się, by zwycięsko bronić pokoju«

Manifest II Kongresu

Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej

BUDAPESZT, (PAP). — Po zakończeniu obrad II Kongresu Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej, ogłoszono manifest, w którym m.in. czytamy:

Chłopcy i dziewczęta wszystkich krajów świata! II Kongres SFMD zwraca się do Was w imieniu 60 milionów młodzieży. Kongres nasz stwierdził, że dziesiątki milionów młodzieży, zorganizowanej w potężnym ruchu międzynarodowym, są zdecydowane ofiarnie walczyć wraz ze wszystkimi siłami demokratycznymi, ażeby wygrać bitwę o pokój.

Na Światowym Festiwalu Młodzieży Demokratycznej i Studentów dziesiątki tysięcy delegatów w imieniu niezliczonej rzeszy młodzieży wszystkich ras i religii, zobowiązało się uroczyste prowadzić aż do zwycięstwa święty bój o pokój i szczęście.

Dla obrony swoich niskich interesów i utrzymania panowania nad ludami, wielcy kapitaliści z imperialistami amerykańskimi na czele, gotowi są unicestwić miliony młodych ludzi oraz grozić pokojowej ludności masowymi zniszczeniami i bombą atomową.

Nowe dekryty

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 9 września br. uchwaliła szereg dekretów i rozporządzeń. Między innymi Rada Ministrów uznała Ligę Kobiet za stowarzyszenie wyższej użyteczności, ponadto Rada Ministrów ustaliła skład polskiej delegacji na najbliższą sesję Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Przeciwko tym zbrodnicyz zakusom powstały zwanie setki milionów mężczyzn i kobiet, prowadzących skuteczną walkę o trwałe pokój, przeciwko podżegaczom do nowej wojny i ich agentom.

Uroczystość obchodu zła Bułgaria piątą rocznicę wyzwolenia

SOFIA, (PAP). — W piątą rocznicę wyzwolenia, Bułgaria przybrała odświętny wygląd. Ulice przyozdobione flagami narodowymi, portretami Stalina, Dymitrowa, Kolarowa, Bieruta, Gottwalda. Do Sofii przybyły liczne delegacje zagraniczne. Na czele delegacji radzieckiej stoi wicepremier ZSRR marszałek Bułgania.

W czwartek, odbyła się w Sofii w związku z piątą rocznicą wyzwolenia Bułgarii, uroczysta akademicka, na którą przybyli członkowie rządu z premierem Kolarowem na czele, delegaci zagraniczni, czołowi działacze Ludowej Bułgarii, przodownicy pracy oraz przedstawiciele organizacji społecznych, kulturalnych, młodzieżowych i kobiecych.

Po złożeniu hołdu pamięci Georgii Dymitrowa, dokonano wyboru prezydium honorowego w skład którego weszli: Generalissimus Stalin, prezydent Bierut i inni przywódcy krajów demokracji ludowej, przewodniczący komunistycznej partii Chin — Mao Tse Tung, Zacharia-

gacji wejdą m. in. członkowie ZSCh, robotnicy rolni z PGR, członkinie kół gospodyń ZSCh oraz młodzież wiejska zorganizowana w ZMP

Do Wrocławia udadzą się również wyborowe wiejskie zespoły: teatralne, taneczne, chóralne, orkiestry i kapele ludowe, które wystąpią w czasie obchodu z bogatym i starannie przygotowanym repertuarem pokazów artystycznych.

W OBJĘCIACH FASYZMU

Rezolucja z czerwca 1948 r. Biura Informacyjnego Partii Komunistycznej ustaliła w dostatecznie wyraźny i wyczerpujący sposób ciężkie winy reżimu Tita, jego nacjonalizm i odstęstwo od zasad socjalizmu, do którego wszak Jugosławia zmierzać miała według gromkich i gólosłownych zapewnień kliky rządzącej. Przestrogi te nie zawróciły jednak titowców z raz obranej drogi. Wstąpiwszy na nią, klikka Tito — Rankowicza stacza się konsekwentnie po równi pochyłej i pcha naród jugosłowiański w zaulek bez wyjścia. Klikka ta utrzymuje się przy władzy przy pomocy bezwzględnej terroru, przy pomocy odpowiednio opłacanych i odpowiednio uprzywilejowanych band „pretorianów“.

Nie trzeba chyba rozwodzić się nad tym, iż Jugosławia, ze względu na swą strukturę i możliwości gospodarcze, nie zdobędzie się nigdy na żaden rzeczywisty postęp bez pomocy ZSRR i bez współpracy z resztą krajów demokracji ludowej. Nie dziwne przeto, że kraj znalazł się w winy reżimu w kapitalnych trudnościach gospodarczych, które zaostrzają się i wzrastają z biegiem czasu. Dla ratowania siebie pchają titowej kraj w objęcia imperialistów anglosaskich, którzy, jak wiadomo, nie udzielają swej „pomocy“ bynajmniej za darmo.

Cyniczna obłuda, system prowokacji, terror wewnętrzny, nieprzytomne ataki na ZSRR i kraje demokracji ludowej, wysługiwanie się reakcji międzynarodowej — oto elementy faszystowskiej dyktatury Tita.

Nie należy się więc dziwić, że nota radziecka z dnia 12 sierpnia skierowana do rządu Jugosławii kończy się takimi oto słowami: „Niechaj narody Jugosławii wiedzą, że rząd radziecki traktuje obecny rząd jugosłowiański nie jako przyjaciela i sojusznika, lecz jak nieprzyjaciela i przeciwnika Związku Radzieckiego“.

Wrogą postawę kliky Tita widać również w stosunku do pozostałych krajów Demokracji Ludowej. W dniu wczorajszym pisma podały notę rządu polskiego do rządu Jugosławii. Nota ta stwierdza na podstawie faktów brutalne pogwałcenie układu polsko-jugosłowiańskiego o przyjaźni i pomocy wzajemnej z r. 1946. Wlicza takie fakty jak: uprawianie szpiegostwa w Polsce przez przedstawicieli jugosłowiańskich kół oficjalnych Petrovicia - Milicicia, dywersyjną działalność propagandową uprawianą przez innych oficjalnych przedstawicieli Jugosławii w naszym kraju, ponadto sabotowanie stosunków handlowych między obu krajami, zamknięcie Polskiego Biura Informacji w Belgradzie.

We wspomnianej nocie czytamy: „Działalność ta wynika ze świadomej, nakazywanej przez rząd jugosłowiański akcji, zmierzającej do osłabienia zjednoczonego obozu pokoju państw demokratycznych, z którego rząd jugosłowiański sam wykluczył się przejściem do antydemokratycznego, imperialistycznego obozu podżegaczy wojennych. Świadczy o tym dowodnie faszystowska postawa i antyludowa działalność polityczna rządu jugosłowiańskiego“.

Słowa te w sposób trafny i dobitny naświetlają prawdziwe intencje reżimu Tita. Ale zajęte względem tego reżimu stanowisko nie godzi w żaden wypadku w uczucia serdecznej sympatii, jakimi naród polski darzy narody Federacyjnej Ludowej Republiki Jugosławii. Toteż nota wyraża w zakończeniu pewność, iż nie dadzą one zepchnąć się na drogę współpracy z imperialistycznymi podżegaczami wojennymi, na drogę wyrzeczenia się swej niepodległości.

M. T.

Łączmy się młodzi zwolennicy pokoju!

Łączmy się młodzi robotnicy i chłopcy, młodzi żołnierze, młodzi pracownicy umysłowi i studenci!

Łącz się młodzieży wszystkich krajów bez różnicy rasy i religii

Łączmy się, by zwycięsko bronić pokoju!

Przyjęcie w ambasadzie bułgarskiej

9 bm. — W dniu Święta Narodowego Ludowej Republiki Bułgarii, ambasador Kozovsky z małżonką wydał przyjęcie w gmachu ambasady.

Na przyjęcie przybyli: Marszałek Sejmu Kowalski, członkowie Rady Państwa: Barcikowski i Józwiak - Witold, członkowie Rządu RP. z premierem Cyrankiewiczem i wicepremierami: Mincem i Korzyckim na czele, przedstawiciele partii politycznych oraz organizacji zawodowych i społecznych.

W przyjęciu wzięli również udział członkowie korpusu dyplomatycznego akredytowanego w Warszawie.

Przyjęcie upłynęło w serdecznej i ciepłej atmosferze.

Wielkie dni Budapesztu

Uroczyste dni Festiwalu zbiegły się z przełomowymi wydarzeniami w życiu Węgier. W tych dniach została uchwalona Konstytucja Ludowej Republiki Węgierskiej. — „Węgierski lud nie miał dotychczas konstytucji — powiedział na posiedzeniu Parlamentu sekretarz generalny Węgierskiej Partii Pracujących, Matyas Rakoszi. — To, co powszechnie nazywano konstytucją, było jedynie zbiorem różnych zwyczajów i przepisów prawnych. Nasza demokracja ludowa rozpoczyna dopiero budowę socjalizmu. Węgierska klasa robotnicza w sojuszu z pracującym chłopstwem i przy poparciu Związku Radzieckiego obalila dawny ustroj, przejęła władzę i wkroczyła na drogę socjalizmu”. — Omawiając zagadnienia struktury rolnej Węgier, Matyas Rakoszi stwierdził, że chłopcy węgierscy przechodzą stopniowo do gospodarki zespolowej. Obecnie istnieje na Węgrzech 587 spółdzielni produkcyjnych, które uprawiają jeden procent całego obszaru rolnego. Cyfra ta odnosi się tylko do spółdzielni, uznanych

urzędowo. W rzeczywistości spółdzielni tych jest daleko więcej, gdyż wiele z nich nie zostało jeszcze zgłoszonych. Chłopi węgierscy organizują samorzutnie spółdzielnie produkcyjne, pragnąc przekonać się o wyższości gospodarki zespolowej. I właśnie dzięki coraz bardziej planowej gospodarce w dziedzinie rolnictwa — tegoroczne żniwa przyniosły niespotykane dotychczas na Węgrzech plony. Zebrano przeciętnie 14 centnarów z 1 ha podczas, gdy w roku 1948 tylko 12 centnarów; a w roku 1947 zaś 10 centnarów. Przy omawianiu sytuacji gospodarki rolnej na Węgrzech nie należy zapominać, że był to kraj olbrzymich latyfundiów. Sama tylko rodzina Esterhazy posiadała 220.000 hektarów. Do dziś jeszcze 140.000 hektarów znajduje się w posiadaniu duchowieństwa. Dzięki reformie rolnej otrzymało ziemię 642.000 rodzin chłopskich. Prócz tego należy zaznaczyć, że w wyniku realizacji planu trzyletniego kultura rolna na Węgrzech stanęła na daleko wyż-

szym poziomie, niż przed wojną. Nawodniono 40.000 ha ziemi, dzięki czemu Węgry mogły rozpocząć eksport ryżu na wielką skalę. Plan pięcioletni przewidywał wzrost liczby traktorów z 13.000 do 20 tysięcy. W r. 1954 traktory będą uprawiały już 60 proc. całej ziemi uprawnej na Węgrzech. Wraz ze wzrostem mechanizacji środków produkcji rolniczej wzrasta stopa życiowa chłopów węgierskich. Coraz więcej dzieci chłopskich znajduje się w szkołach średnich, zawodowych i na wyższych uczelniach. Tak to Ludowa Republika Węgierska stworzyła nieograniczone możliwości awansu społecznego dla dzieci robotniczych i chłopskich.

Nowa konstytucja węgierska jest konstytucją ludową, potwierdza ona fakt, że lud pracujący sam kieruje swoim losem. Konstytucja określa to w ten sposób: „Ludowa Republika Węgier jest państwem robotników i pracujących chłopów; w Ludowej Republice Węgierskiej cała władza należy do ludu pracującego Węgier”.

Na posiedzeniu Parlamentu w czasie uchwalenia konstytucji obecne były liczne delegacje młodzieży różnych krajów przybyłe do Budapesztu na Festiwal.

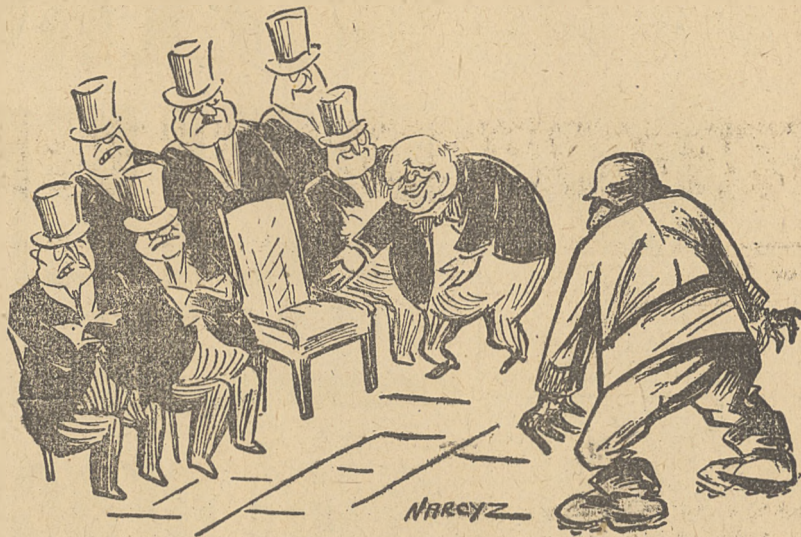
Gorąco oklaskiwała młodzież przemówienie przywódcy ludu węgierskiego — Matyasa Rakoszi'ego. Serdeczną owację zgromadziła młodzież Węgierskiej Partii Pracujących — inicjatorce nowej konstytucji.

Młodzież, która przybyła do Budapesztu ze wszystkich stron świata, po to, aby zmanifestować swoją wolę walki o pokój i lepszy świat — razem z ludem węgierskim święciła jego wielkie święto.

20 sierpnia w dniu święta urodzaju różnokolorowy tłum młodych tańczył na placach Budapesztu. Tańczyli razem z Węgrami, Rosjanami, Czechami, Polacy, Francuzi, Grecy, Murzyni, Hiszpanie, Hindusi, Mongołowie. Mienili się w światłach reflektorów barwnymi strojami. Ulice rozbrzmiewały muzyką i śpiewem. Radośnie obchodzili stolicę Węgier nowe zwycięstwo ludu węgierskiego.

Irena 1. Byczyńska i
Andrzej Jarosławski

O DZIAŁALNOŚCI RADY EUROPY:

ZD-RADA EUROPY

Rząd francuski toruje drogę

Niemcom zachodnim do Rady Europejskiej

PARYŻ, (PAP). — Sekretarz Stanu w prezydium francuskiej Rady Ministrów Devinat, wygłosił w Lure przemówienie, w którym wypowiedział się za zbliżeniem francusko-niemieckim, usiłując wykazać jednocześnie, iż Niemcy zachodnie nie stanowią dla Francji niebezpieczeństwa.

„Humanite” podkreśla, że Devinatowi chodziło prosto o utworzenie drogi Niemcom zachodnim do Rady Europejskiej i paktu atlantyckiego. Tego rodzaju wypowiedzi — stwierdza dziennik, dowodzą raz jeszcze, iż kołom rządowym nie leży na sercu obrona interesów narodu francuskiego.

Stanowisko Devinata poparł w całej rozciągłości półoficjalny organ „Qui d'Orsay—„Monde”, wypowiadając się zdecydowanie za przyjęciem Niemiec zachodnich do Rady Europejskiej. Zdaniem dziennika nie należy uprzednio czekać na dowody „dobrej woli” ze strony Niemiec, gdyż stanowiłoby to dla Niemców „niepotrzebne” upokorzenie. „Monde” niedwuznacznie daje do zrozumienia, że sprawa Zagłębia Saary, którego zwrotu Niemcy domagają się, mogłoby być ponownie przedyskutowana, gdyby wymagało tego przymierze francusko-niemieckie.

Ponad 52 tys. ha rzepaku ozimego zakontraktowano w całym kraju do 3 bm.

Gminne spółdzielnie „SCH” zakontraktowały w całym kraju do 3 bm. ponad 52 tys. ha rzepaku ozimego. Tegoroczny plan przewidywał zakontraktowanie 49 tys. ha rzepaku, czyli już do 3 bm. plan ten wykonano w 106 proc.

Najwięcej rzepaku zakontraktowano w województwach: krakowskim, gdzie wykonano plan w 143,7 proc., kieleckim — 127,5 proc. i poznańskim — 113,7 proc.

Według obliczeń, największy obszar rzepaku ozimego zakontraktowali chłopcy posiadający od 3 do 7 ha ziemi.

Obrady XV jubileuszowego zjazdu Stowarzyszenia Elektryków Polskich

W pięknie udekorowanej barwnymi narodowymi i transparentami sali Politechniki Warszawskiej, rozpoczął w dniu 9 bm. obrady XV jubileuszowy zjazd Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Wśród kilkuset przybyłych na zjazd członków Stowarzyszenia widzimy nie tylko starych, doświadczonych inżynierów i sławy naukowe, lecz również wielu młodych inżynierów, którzy już w tej chwili przez wyteżoną pracę i nabyte doświadczenie, przyczyniają się do odbudowy gospodarczej kraju.

Rząd reprezentowany jest przez: ministra górnictwa i energetyki ob. Nieszporka, prezesa NOT i ministra

przemysłu rolniczo-spożywczego inż. Rumińskiego, ministra komunikacji inż. Rabanowskiego, wiceministra poczty i telegrafów inż. Lipińskiego, wiceministra komunikacji inż. Balickiego oraz wiceministra przemysłu lekkiego inż. Golańskiego.

W czasie obrad wiceminister Golański wygłosił obszerny referat pt.: „Inteligencja techniczna w planie sześciolletnim”.

Przed rozpoczęciem dyskusji, która odbyła się po przerwie obiadowej — zebrani wśród gorących oklasków, uchwalili wysłanie depezy do Prezydenta Bolesława Bieruta i wicepremiera Hilarego Minca.

Brazylia mianuje ambasadora w Madrycie

LONDYN, (PAP). — Jak donosi agencja Reutera z Rio de Janeiro, rząd brazylijski podał oficjalnie do wiadomości, że zamierza mianować swego ambasadora w Hiszpanii frankistowskiej.

Decyzja rządu brazylijskiego stanowi pogwałcenie uchwały Zgromadzenia Ogólnego ONZ z roku 1946, zalecającej odwołanie przedstawicieli dyplomatycznych z Madrytu. Na trzeciej sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Paryżu, przedstawicie-

ciele czterech państw Ameryki Południowej, w tej liczbie również Brazylia, działając z inspiracji Anglososów, podjęli próbę podważenia tej uchwały, domagając się, by każde państwo mogło samo decydować czy ma utrzymywać stosunki dyplomatyczne z Hiszpanią frankistowską, czy też nie. Próby te nie powiodły się.

Obecnie Brazylia usiłuje widocznie postawić Zgromadzenie Ogólne ONZ, które zbiera się 20 września w Nowym Jorku, przed faktem dokonanym.

Święto radzieckich wojsk pancernych

MOSKWA PAP. — 11 września cały Związek Radziecki obchodzi święto wojsk pancernych. W związku z tym w Moskwie oraz we wszystkich miastach, wsiach i garnizonach odbędą się uroczyste akademie, zabawy ludowe oraz występy artystów w jednostkach wojsk pancernych.

Z okazji zbliżającego się święta marszałek wojsk pancernych Bogdanow udzielił wywiadu, w którym zobrazował rozwój wojsk pancernych oraz pro-

dukcję czołgów w okresie władzy radzieckiej.

Wspaniały rozwój broni pancernej nastąpił z inicjatywy generalissimusa Stalina, który nie tylko osobiście interesował się postępiami budownictwa zakładów, produkujących broń pancerną, ale udzielał również wielu cennych rad radzieckim konstruktorom, kierując ich twórczą pracą. W okresie od 1934 do 1939 roku park czołgów radzieckich wzrósł trzykrotnie a siła ich ognia 4-krotnie.

W czasie ostatniej wojny radziecki przemysł budowy czołgów wykazał nieznaną w historii postęp techniczny a czołgiści niezwykłą sprawność bojową i odwagę. Przeszło 250 tysięcy czołgistów nagrodzonych zostało za męstwo orderami i medalami ZSRR.

Kronika polityczna

8 bm. premier Józef Cyrankiewicz przyjął w Prezydium Rady Ministrów delegację Żydowskiej Partii Robotniczej.

Z procesu w Łodzi

Liczni świadkowie potwierdzają zbrodniczą działalność księży-konfidentów Gestapo Gradolewskiego i Hoszyckiego

Sąd kontynuuje w dalszym ciągu przesłuchiwanie świadków.

Świadek Przybyłowski — długoletni organista kościoła św. Krzyża w Łodzi oświadcza, iż esk. ks. Gradolewski namawiał go do podpisania volkslisty i groził, że jeśli nie podpisze, zostanie zwolniony z pracy.

Dozorca kościoła św. Krzyża — świądek Garbusik zeznaje, że widział gestapowców przechodzących na plebanię do ks. Gradolewskiego jak również portret Hitlera wiszący w plebanii.

Sylwetkę oskarżonego ks. Hoszyckiego, jako niebezpiecznego donosiela charakteryzowali mieszkańcy Pabianic — świadkowie Wendler i Pawluk. Świadek Wendler Anna stwierdza stanowczo, że na skutek denuncjacji esk. ks. Hoszyckiego została skazana przez sąd niemiecki za słuchanie audycji radiowych na karę śmierci, zamienioną później na karę długoletniego więzienia.

Niezwykle wrażenie na zgromadzonej publiczności, jak i na esk. ks. Hoszyckim wywołują zeznania Kamińskiej Sztenaerowej — matki zamordowanego w obozie koncentracyjnym organisty z kościoła Najświętszej Marii Panny w Pabianicach — Kamińskiego.

Przed Sądem stanęła starsza, w czerni ubrana kobieta. Mówi ona o zdr-

dzieckiej roli esk. ks. Hoszyckiego, który wykorzystał zaufanie jakim darzył go jej syn i podstępnie wydobyl od młodego człowieka wiadomość o tym, że słuchał on audycji radiowych u Wendlerów, o czym zameldował w gestapo, które uwięziło syna, a po męczarniach śledztwa zesłało go do obozu, z którego już nie wrócił.

Sąd zarządza kilkuminutową przerwę, po której uspokojona już nieco kobieta kontynuuje zeznania. „Gdy po wojnie dowiedziałam się, że oskarżony ks. Hoszycki jest gdzieś na Dolnym Śląsku proboszczem nie wierzyłam temu. Udałam się na Śląsk do Łagiewnik, gdzie rzeczywiście znalazłam tego mordercę mego dziecka. Gdy mnie i mego syna zobaczył, nie żałował nawet swego czynu, tylko mówił, że go do wydania syna zmuszono. Ale ja wiem, że to nieprawda, nikt go nie zmuszał, aby syna wypytował” — woła wśród szlochów świadek.

Również mocne wrażenie wywołują zeznania świadka Knopf Haliny, narzeczonej Kamińskiego.

Zeznaje ona, że widziała się z Kamińskim w czasie prowadzonej w Kaliszu rozprawy przeciwko Wendlerom. Przed rozprawą w tzw. „Sondergericht” w Kaliszu, Kamiński prosił oskar-

żonego ks. Hoszyckiego, by nie obciążał go swymi zeznaniami. Hoszycki przyrzekł, że nic nie powie. Na rozprawie jednak składał zeznania obciążające i Wendlerów i Kamińskiego. Wendlerowa w I instancji, na skutek zeznań Hoszyckiego, skazana została na karę śmierci, syn jej na więzienie, a Kamińskiego gestapo po dalszym maltretowaniu w więzieniu wysłało do obozu — gdzie zginął.

Rozprawa trwa.

RADIO-TELEFON TELEGRAF

Agencja niemiecka DPA cytując dane ogłoszone przez władze naczelne partii socjaldemokratycznej Niemiec, z których wynika, że w chwili obecnej w legiach cudzoziemskich znajduje się około 100 tys. Niemców. Z tej liczby prawie 30 tys. Niemców służy w Francuskiej Legii Cudzoziemskiej i przeszło 20 tys. w armiach państw arabskich.

W związku z miesiącem przyjaźni albańsko-radzieckiej w najbliższym czasie ukaza się w przekładach na język albański dzieła szeregu pisarzy rosyjskich, w tym „Bors Godunow” Puszkina, „Powieść o Prawdziwym Człowieku” Polewoja, „Młoda Gwardia” Fajdiejewa i inne.

Liczne organizacje lokalne brytyjskich związków zawodowych zgłosiły ostatnio akces do kampanii niesienia pomocy patriotom greckim, walczącym z reżimem monarcho-faszystowskim.

W Nowym Jorku ogłoszono dalsze protesty różnych organizacji amerykańskich przeciwko ostatnim napadom bojówek faszystowskich na słuchaczy koncertu Robesona.

Federalny Urząd Statystyczny podał do wiadomości, że eksport towarów tekstylnych z USA zmniejszył się w ciągu lipca w stosunku do czerwca br. ze 150 milionów dolarów do 86 milionów dolarów, czyli prawie o połowę.

Agencja TASS donosi z Helsinek, iż w Keni rozpoczął się proces przeciwko 25 robotnikom, oskarżonym o „podżeganie do buntu” i „udział w ruchach”.

Wsie współzawodniczą w walce o likwidację analfabetyzmu

Wsie okręgu skoczewskiego, na Śląsku Cieszyńskim: Pierściec, Ocmaby, Nierodzim, Wiślina i Kiczycze podjęły szlachetną rywalizację w wyścigu o jak najszybszą likwidację analfabetyzmu na swoich terenach. Do akcji tej przy-

łączyło się też miasteczko Skoczów, gdzie zorganizowano trzy kursy dla analfabetów. Ostateczny termin dla całkowitego usunięcia analfabetyzmu z okręgu skoczewskiego ustalono na dzień 30 marca 1950 roku.

Zwycięstwo demokracji dało kobiecie równouprawnienie

W wyniku zwycięstwa ustroju ludowego - demokratycznego, kobiety otrzymały realne prawa i swobody, stawiające je na równi z mężczyznami w budowaniu zrębów naszego socjalistycznego państwa. Do ponurej przeszłości należą poniżające i hańbiące ustawy, traktujące kobiety jako istotę niższą, niezdolną do decydowania i działania w sprawach gospodarczych, kulturalnych czy politycznych.

Szczególnie liczny udział kobiet w pracach ogólnopństwowych widzimy w krajach demokracji ludowej, gdzie kobieta zdobyła równorzędne prawa z mężczyzną. Dziś każda praca i każde stanowisko dostępne jest kobiecie; w sprawach szczególnie obchodzących kobietę, ma ona decydujący głos.

W życiu kobiet polskich, węgierskich, bułgarskich, albańskich, czeskosłowackich i rumuńskich, nastąpiły wielkie przemiany, coraz liczniej biorą one udział w organizowaniu lepszej przyszłości; żadna dziedzina zagadnień nie jest im obca, pracują twórczo na wielu odcinkach życia społecznego.

Zwycięstwo demokracji ludowej przyniosło kobiecie pełne równouprawnienie. W Związku Radzieckim, gdzie kobieta już od dawna jest współtwórczynią życia politycznego i gospodarczego, nie istnieje taka dziedzina gospodarki narodowej, w której nie pracowałyby kobiety. Niemal połowę wszystkich specjalistów ZSRR stanowią kobiety. W ZSRR do niepowrotnej przeszłości należy „prawo”, obowiązujące dziś nadal w krajach kapitalizmu, według którego kobiecie płaci się za pracę mniej niż mężczyźnie... Kobiety radzieckie, tak, jak i mężczyźni, otrzymują za swą pracę tyle, ile zarobią. W Zw. Radzieckim nie gra roli w osiąganiu najwyższych godności to, czy dany pracownik jest kobietą czy mężczyzną. W awansie społecznym decydują: zdolności organizatorskie, talenty i praca. W pracach ogólnonarodowych chłopki radzieckie biorą udział nie mniejszy niż kobiety miejskie. Świadczą o tym wymowne cyfry: 15 tysięcy kobiet zajmuje stanowiska przewodniczących i wiceprzewodniczących kolchozów; 350 tys. jest kierowniczkami brygad rolniczych; 100 tys. kierowniczkami ferm hodowlanych... Kobiety radzieckie, mając na równi z mężczyznami prawo i możliwości kształcenia się, licznie studiuje na wyższych uczelniach. Prawie połowę miliona-

wej rzeszy studentów radzieckich stanowią kobiety. Nic też dziwnego, że w Zw. Radzieckim istnieje wielka ilość kobiet — naukowców, które swą pracą i badaniami przyczyniły się do rozwoju ojczystej i światowej nauki. Nauka, technika, wynalazczość, literatura, sztuka i wszelkie inne dziedziny życia, dostępne są każdej kobiecie radzieckiej. Warto np. wspomnieć, że w najwyższym organie władzy państwowej Zw. Radzieckiego, a więc w Radzie Najwyższej ZSRR — zasiada 277 kobiet.

Jakże inaczej przedstawia się sytuacja kobiet w krajach kapitalizmu w USA, Anglii, Francji czy gdzieindziej. W krajach dolara pracuje co prawda spora liczba kobiet w różnych gałęziach przemysłu, ale za pracę wykonywaną na równi z mężczyznami otrzymują tylko 60 — 70 proc. wynagrodzenia przewidzianego dla mężczyzn. Wiele stanowisk (np. w sądownictwie) zastrzeżonych jest wyłącznie dla mężczyzn. Jaskrawym przykładem dyskryminacji kobiet jest fakt, że w stanie Missisipi do kategorii nierównouprawnionych zalicza się niepełnoletnich Indian, wariatów i...kobiety.

PODOBNIĘ lekceważąco traktują kobiety inne rządy kapitalistyczne. W Anglii np. 1 i pół milionowej bezrobotnej armii kobiet, oficjalne statystyki nie biorą pod uwagę. Pracodawcy angielscy twierdzą, że kobieta winna zająć się tylko kuchnią i rodziną — nie zważając na to, że koszty utrzymania stale wzrastają, zarobki męzowskie nie starczą na życie i jeśli kobieta pracuje, otrzymuje o 20 — 40 proc. niższe wynagrodzenie niż mężczyzna...

A jak jest u nas? Kobiety biorą coraz aktywniejszy udział we wszystkich dziedzinach życia narodowego.

Niemal codziennie ukazują się notatki w prasie krajowej, że tu i ówdzie kobieta została wójttem, przewodniczącą Rady Narodowej, dyrektorem poważnej instytucji, przedniczką pracy... Czego to dowodzi? Dowodzi, że kobieta polska chce i ma prawo decydować we wszystkich sprawach ogólnopństwowych. To znaczy, że przez ustrój ludowo-demokratyczny, kobieta bierze czynny udział w kształtowaniu lepszego, szczęśliwszego państwa.

A oto w tych dniach Julia Kunka, kierowniczka spółdzielczego ośrodka maszynowego w Górkach Małych, uzyskała produkujące miejsce w woj. łódzkim za najlepiej przepro-

wadzoną akcją żniwną i wzorowe utrzymanie maszyn rolniczych.

Nie jest dziełem przypadku, że Julia Kunka, pracując na stanowisku, które dotychczas obsadzane były wyłącznie przez mężczyzn, zdobyła produkujące miejsce.

Kobiety polskie potrafią pracować, posiadają zdolności organizacyjne, umieją dawać sobie radę z trudnymi sprawami gospodarczymi. Poprzestańmy na tym jednym przykładzie i przyjrzyjmy się bliżej jak pracuje, czego dokonała kierowniczka ośrodka maszynowego w Górkach Małych w pow. łódzkim.

Ośrodek obsługuje 16 gromad, gm. Pruszków, o łącznym obszarze 1.822 ha i posiada ogółem 48 maszyn rolniczych.

Przed objęciem kierownictwa przez Julię Kunkę w Ośrodku, pa nowały ogromne nieporządki. Maszyny rolnicze niszczały i rdzewiały pod gołym niebem, podczas gdy szopy zawałone były wszelkiego rodzaju odpadkami i starymi zniszczonymi maszynami. Nie było planowej gospodarki, ani w obsłudze maszyn, ani w konserwowaniu i pielęgnowaniu maszyn. Sytuacja była na tyle poważna, że nowa kierowniczka ośrodka, rozpoczęła pracę od wyszukiwania i ściągania maszyn z terenu. Od tego czasu zaczęto użytkować maszyny w sposób planowy i racjonalny. Wprowadzono zasadę pierszeństwa w korzystaniu z maszyn dla chłopów mało- i średniorolnych. Dzięki racjonalnemu użytkowaniu i troskliwej pielęgnacji uzyskano maksymalną wydajność maszyn. Mimo niekorzystnych warunków atmosferycznych, żniwiarka osiągnęła przeciętną wydajność na jeden dzień roboczy 3 i pół ha. kosiarka 3 ha, a siewnik małego typu 2 i pół ha.

Dzięki staraniom Julii Kunki, uruchomiono w Ośrodku warsztat na prawczy, w którym przy pomocy mechanika, wyremontowano maszyny.

W szopie, w idealnym porządku i czystości, stoją ustawione pod rząd maszyny. Przy każdej z nich znajduje się tabliczka z dokładną ewidencją. Bez trudu można się dowiedzieć, kiedy maszyna była w naprawie, co naprawiano, względnie jaką część wymieniono, jaki jest stan obecny maszyny oraz jaką maszyna osiąga wydajność pracy.

J. Kunka, pracuje wspólnie z dwoma mechanikami: jeden wraz z nią przebywa przeważnie w terenie

przy drobnych naprawach, zadaniem drugiego mechanika jest konserwowanie i naprawianie maszyn w ośrodku.

W kancelarii ośrodka widzimy wiele tablic z planami rocznymi, miesięcznymi i tygodniowymi; z za notowanymi uwagami w jakim stopniu plany zostały wykonane i co przyczyniło się do wykonania planu w wyższym stopniu. Poza tym opracowywane są plany operacyjne na każdy dzień.

Przy Ośrodku istnieje kuźnia, która do tej pory przynosiła deficyt. Prowadzono tu gospodarkę rabunkową, bez żadnego planu. Wszyscy bez żadnej kontroli brali narzędzia i materiały, często nie zwracając ich. J. Kunka zdecydowanie położyła kres dalszemu marnowaniu dobra społecznego. Pod jej kierownictwem kuźnia zaczęła regularnie obsługiwać ośrodek i okolicznych chłopów, a w ostatnim miesiącu przyniosła 35.000 zł czystego dochodu.

Dzięki inicjatywie J. Kunki, uruchomiono w dawnym pałacu obszernym świetlicę dla miejscowej ludności. W 8 pokojach znalazły się godne pomieszczenie: biblioteka, czytelnia, sala zabaw i gier itp.

Plan operatywny ośrodka na zbliżający się sezon jesienny przewiduje między innymi 148 godzin pracy młocarni elektrycznej, 58 ha pracy siewnika, 22 ha kopania ziemniaków i inne.

Z przykładu na Ośrodku Maszynowym w Górkach Małych, widać jasno czego może dokonać twórcza inicjatywa i poświęcenie. Dzięki wyteżonej pracy J. Kunki, ośrodek ten podniósł się ze stanu kompletnego upadku i zaniedbania i w ciągu 3 miesięcy stał się produkującym ośrodkiem w województwie łódzkim.

DZIAŁALNOŚĆ Julii Kunki — to przykład jak powinny pracować i jak pracują tysiące kobiet, świadomych swych obowiązków i zadań wobec Polski.

Według ostatnich danych cyfrowych na wsiach zorganizowano dotychczas 13.782 koła gospodyń wiejskich, skupiających 300.400 członkiń, w zarządkach gromadzkich ZSCh pracuje 23.658 kobiet, w gminnych — 7.021, w powiatowych — 842 kobiety. Poza tym do władz gminnych spółdzielni SCh weszło 5.700 kobiet, a w gminnych Radach Kobiety bierze czynny udział 3.020 kobiet.

W chwili obecnej prowadzona jest szeroka akcja łączności miasta i wsi, kobiety wiejskie udają się na wycieczki do fabryk i ośrodków przemysłowych, gdzie mają możliwość zapoznania się z pracą kobiet miejskich. Poza tym biorą one udział w akcji odbudowy kraju, przez znacząc wiele godzin bezpłatnej pracy na rzecz dobra ogólnego.

W rozpoczynających się wkrótce (w okresie od 15 września do 5 listopada) wyborach do Komitetów członkowskich i gminnych Rad Kontroli spółdzielni SCh, kobiety przy puszczalnie osiągnęły 25 proc. ogólnej liczby członków.

Cyfry te mówią dużo, obrazują jasno, że kobieta wiejska, tak jak i kobieta miasta, rozumie potrzeby pracy społecznej.

Szczególną uwagę trzeba zwrócić na organizowanie, nowych przodniczek społecznych na wsi. Na ściśle zespolenie aktywu kobiecego, ZSCh, Ligi Kobiet, partii politycznych, roztoczyć opiekę nad tworzeniem nowych kadr budowniczych Polskiej Ludowej — nad przygotowanie do pracy społecznej, kulturalnej i gospodarczej młodzieży żeńskiej, związanej z „SP” i ZMP.

Kobiety polskie dały już dowody, że potrafią pracować wydajnie i planowo nad budową socjalistycznego państwa. Praca ta musi być prowadzona nadal i objąć powinna wszystkie kobiety świadome swej wartości i swej odpowiedzialności wobec państwa.

JAN KLON

WŚRÓD MOSKIEWSKICH PRZYJACIOŁ

„Napracowaliśmy się setnie” — opowiadają członkowie zespołów ludowych, które właśnie powróciły z występów w ZSRR. Są to chłopcy i dziewczynki z rzeszowskiego, spod Nowego Sącza, z Wielkopolski. Zawieźli do przyjaciół radzieckich swą wioskową nutę i tańce, pokazali im swe piękne stroje. Dali ogółem 17 koncertów w okresie 16 dni pobytu. Występowali niemal codziennie na Wystawie Polskiego Przemysłu w Moskwie, na wielkiej manifestacji przy udziale 30 tys. osób z racji zakończenia kongresu pokoju, w wielu fabrykach i zakładach pracy. Jak byli przyjmowani? Opowiada o tym pierwsza ob. Stanisława Koputowa z pow. szamotulskiego.

Trudno jej jeszcze uporządkować natłok wrażeń. Mieszkali we wspaniałym hotelu. Byli otoczeni uprzejmością i staraniem. Korzystając, poza godzinami występów, z zupełnej swobody porusza się po olbrzymim mieście, mogli dowolnie obserwować kraczące po jego ulicach i placach tłumy. „Podobało nam się wszystko, ale najwięcej —

człowiek” — mówi Koputowa. Na każdym kroku, widzieliśmy dbałość państwa radzieckiego o człowieka, o jego dobrobyt, wygodę, przyjemność. Wielkie magazyny, uniwersmagi, są przepełnione towarami, które każdy może kupić bez żadnych ograniczeń. Ogromne wrażenie wywarł na Koputowej Kreml. Oglądała złoty serwis, prezent Katarzyny II dla jednego z jej faworytów, za który zapłacono niegdyś 11 milionów rubli. „To nie do opowiedzenia, zawołała: uchoźmy, bo ja szalu dostanę!” — wspomina Koputowa. „I wyszliśmy, ale mój podpis na Kremlu zostanie!”.

Góral Jan Baziak wspomina tak życiwe dla garstki Polaków tłumy na ulicach Moskwy, „takiego tłoku nie widzieliśmy u nas nawet na największym weselu”. W godzinach wolnych od pracy parki wypoczynkowe zapewniają się tysiącami ludzi, dostatnio ubranych i o „pękających twarzach”. Niezapomniany był widok zabawy ludowej na placu w parku im Gorkiego. Ponad 8 tys. osób tańczyło krakowiaka. tańce bardzo

popularny w ZSRR. Mimo ścisłości, panował wszędzie idealny porządek; każdy traktował uprzejmie sąsiada w zabawie. Ten szczerzy i serdeczny stosunek do każdego człowieka cechuje w ogóle ludzi radzieckich. Chociaż nikt z zespołu polskich chłopów nie zna języka rosyjskiego, to jednak jakoś mogli się dogadać, jak choćby z tymi sympatycznymi dziećmi, które wszędzie towarzyszyły naszym artystom chłopskim, ubranym w swe piękne regionalne stroje. Przy zwiedzaniu zakładów pracy „nasi” zauważyli wielką dbałość o dziecko, młodsze i starsze. Świadczą o tym żłobki i „domy pionierów”, w których młodzież może realizować swe zainteresowania nauką i techniką.

Było wiele wzruszających spotkań, jak np. z b. radzieckim partyzantem, który walczył w tej okolicy, skąd pochodzą nasi występujący w Moskwie górale. Zespół i jego kierownictwo wiele też nauczyło się w czasie spotkań ze słynnymi zespołami radzieckimi: Moisiejewa, Swiesznikowa, Piatnickiego. Po bratersku dzielono się „naszymi” doświadczeniami i metodami pracy.

„Gdy jechałem do Rosji, to mi

W dniu 7.IX powróciły z ZSRR zespoły ludowe, które wystąpiły w Moskwie w ramach Polskiej Wystawy Ludowej.

mówili, że tam wszyscy stale chodzą w kombinezonach!” — przyznaje się szczerze ob. Baziak. Okażało się, że ludność ubiera się do brzo, a kombinezony nosi, owszem, ale tylko... przy pracy! „Podziwialiśmy także wyrobienie sportowe mieszkańców Moskwy. Po niekorzystnym dla drużyny moskiewskiej wyniku meczu futbolowego z Węgrami, który oglądaliśmy wraz z 100 tys. ludzi na stadionie Dynamo, publiczność gorąco oklaskiwała zwycięzców — Węgrów, a pechowych tym razem własnych graczy — wygwizdała!”

Z kolei opowiada ob. Józef Szymd z pow. Krosno. Już z samolotu w czasie podróży do Moskwy obserwował olbrzymi ruch odbudowy i budowy całych nowych osiedli. Olbrzymie łany są

już przygotowane na zimę. W samej Moskwie zauważył otwarte cerkwie, w których było sporo młodych ludzi. Nikt nie stawiał im w tym żadnych przeszkód.

Spółeczeństwo radzieckie jest dobrze poinformowane o tym, co się w Polsce dzieje. Wie o naszych osiągnięciach w odbudowie, interesuje się żywo najnowszymi jej rezultatami. Polacy często słyszeli takie zdanie: „Damy sobie wspólnie radę, wygramy walkę o pokój, razem z całym obozem demokracji, ze Stalinem na czele!” Ten spokój i pewność triumfu idei po koju, postępu, demokracji — charakteryzuje ludzi ZSRR.

Jerzy Kuryluk

